

Beskæftigelsesudvalget

FOLKETINGET

REJSERAPPORT

UDVALGSREJSE TIL TYSKLAND OG POLEN

Tid: 4. - 9. september 2016
Sted: Tyskland og Polen
Deltagere: Bent Bøgsted (DF), formand, Lennart Damsbo-Andersen (S), Hans Andersen (V), Finn Sørensen (E), Karsten Hønge (SF),
Ledsaget af: Peter Bohlbro, Dan Westfall og Anders Helmuth Knudsen, udvalgssekretariatet

1. Formål

Formålet med delegationsrejsen til Warszawa og Berlin var at få indblik i de beskæftigelsesmæssige udfordringer som to af vores store nabolande står over for. Derudover har både Polen og Tyskland gennemført en række reformer og tiltag på beskæftigelsesområdet, som var nyttige at drøfte en lang række meningsdannere og interessenter fra såvel offentligt og privat perspektiv. Program for besøget er vedlagt som bilag.

14. september 2016

Ref.

Kontakt: Peter Bohlbro

2. Væsentligste punkter fra besøget

Polen

På møderne blev en række væsentlige beskæftigelsesmæssige emner drøftet, herunder bl.a.:

- Ungdomsarbejdsløshed
- Uddannelse og livslang læring
- Pensionsalder
- Mulighed for at drive virksomhed som dansk virksomhed eller som dansker i Polen
- Arbejdstilsynet rolle på beskæftigelsesområdet
- Social dumping og migration af arbejdskraft
- Arbejdsmarkedets parter, løndannelse og ansættelsesformer
- Aktivisering af borgere uden job, og ydelses- og forsikringsniveauer
- Vigtigheden i politisk kontinuitet.

Udvalget fik indblik i, at Polen på en række punkter stod over for de samme udfordringer som Danmark, men i større eller mindre udstrækning. En række borgere står formelt uden for arbejdsmarkedet, og har ikke mulighed for at få understøttet sine muligheder for at optjene rettigheder på arbejdsmarkedet. Der er indført en mindsteløn, som har til hensigt at løfte de lavtlønnedes muligheder. Det er dog fortsat attraktivt at etablere enkeltmandsvirksomheder og entrere i kontrakter, der er tidsbegrænsede, delvist fordi lønnen er højere, men også fordi de sociale bidrag kan justeres.

Polen har gennem en årrække haft gode vækstrater, hvilket har tiltrukket udenlandske investeringer. Polen står med den laveste arbejdsløshed nogensinde, og arbejdere fra nærliggende lande, herunder særligt Ukraine søger til Polen i lavtlønsjob, der reelt er uorganiserede. Udvalget fik derved indblik i, at

de polske arbejdere i Danmark er medvirkende til, at ukrainere har muligheder i Polen.

Tyskland

På møderne blev en række væsentlige beskæftigelsesmæssige emner drøftet, herunder bl.a.:

- Overordnede helhedsreformer
- Ungdomsarbejdsløshed
- Uddannelse og livslang læring
- Pensionsalder
- Flygtnings deltagelse på arbejdsmarkedet
- Orlov og kvinders adgang til arbejdsmarkedet
- Social dumping og migration af arbejdskraft
- Arbejdsmarkedets parter, løndannelse og hyre og fyre
- Aktivering af borgere uden job, og ydelses- og forsikringsniveauer.

Udvalget fik indblik i, at Tyskland som Polen står over for de samme udfordringer som Danmark, men i større eller mindre udstrækning. De 10 år gamle beskæftigelsesreformer, kaldet Hartz-reformerne var det gennemgående tema for møderne.

På møderne blev der, afhængig af politisk ståsted og perspektiv, præsenteret positive og negative sider af reformernes virkninger og effekter. Samtidig blev fremtidige mulige tiltag præsenteret. Udvalget noterede sig, at Tyskland har haft held med at iværksætte initiativer til at øge beskæftigelsen, men der var ikke enighed om måden havde gavnet arbejdstagerne. Udvalget noterede sig ligeledes med interesse, at Tyskland står over for drøftelser om pensionsalder og struktur for indbetaling hertil.

Opfølgning og sammenhæng med udvalgets tidligere arbejde

Udvalget fik ved besøgene i Polen og Tyskland et bredt indblik i og en drøftelse af de udfordringer og muligheder, der er på beskæftigelsesområdet i de to lande. Udfordringerne og mulighederne vil tjene til inspiration til de drøftelser, som udvalget får inden for det nærmeste år. Inspirationen fra besøgene kan perspektiveres til fx de reformer, som regeringen barsler med inden for pension, men også dagpenge, arbejdsløshedsydelse, sammenhæng mellem uddannelse og arbejde, barsel, ungdomsarbejdsløshed mv.

Den tyske Beskæftigelsesudvalg udtrykte stor interesse for yderligere drøftelser. Muligheden herfor kan tages op i udvalget ved lejlighed.

Bilag 1: Program for Beskæftigelsesudvalgets tur til Warszawa og Berlin d. 4. – 9. september 2016

Søndag den 4. september

18.30	Afrejse KBH-Warszawa med LO462/SK8655
19.50	Ankomst Warszawa (Chopin)
	Transfer til hotel Sofitel

Mandag den 5. september

8.30	Afgang fra hotel Sofitel til den danske ambassade
8.45-09.15	Baggrundsbriefing om Polen , herunder vægt på regeringens prioriteter samt EU-dagsorden/Brexit, v. Ambassadør Ole Egberg Mikkelsen og souschef Mads-Emil Nygaard Stærk
9.15-10.00	Briefing om det polske arbejdsmarked v. Piotr Arak
10.00-10.30	Transport til Ministeriet for Familie, Beskæftigelse og Socialpolitik (Bus)
10.30-11.30	Møde med familie-, beskæftigelses- og socialminister, Elżbieta Rafalska
11.30-12.00	Transport til KMD (Bus)
12.00-13.30	Frokostmøde og rundvisning hos dansk virksomhed, KMD, ved CEO Jens Brinksten.
13.30-14.00	Transport til Parlamentet/Sejm (Bus)
14.00-15.00	Møde med Sejms udvalg for social- og familiepolitik
15.00-15.30	Rundvisning i Sejm
15.30-15.45	Transport til hotel (bus)
15.45-17.15	Pause
17.15-17.30	Transport til residensen (taxi)
17.30-19.30	Buffetarrangement i residensen med deltagelse af danske virksomheder i Polen (VL88-gruppen)
19.45-20.00	Transport til hotel Sofitel (taxi)

Tirsdag den 6. september

8.30-09.00	Afgang fra hotel Sofitel til arbejdsmarkedstilsynet (Bus)
9.00-10.30	Møde med Roman Giedrojc, chefinspektør for Det Nationale arbejdsmarkedstilsyn eller Zbigniew Ryfka, viceinspektør
10.30-11.00	Transport til Solidarnosc (Bus)
11.00-12.30	Møde med Henryk Nakonieczny – medlem af præsidiet for fagforeningen, Solidarnosc/Solidaritet
12.30-13.00	Transport til restaurant Der Elefant (bus)
13.00-14.45	Frokostmøde med Professor Jacek Męcina, rådgiver for bestyrelsen for arbejdsgiverforeningen Lewiatan , på Der Elefant.
14.45-15.00	Transport til Jobcenter (bus)
15.00-16.00	Møde med Direktør Tomasz Sieradz fra lokalt jobcenter i Warszawa
16.00-16.30	Retur til hotel Sofitel
16.30-18.00	Pause
18.00-19.00	Sightseeing i Warszawa (bus)
19.00-21.00	Middag på U Fukiera, traditionel polsk restaurant i den gamle by
	Retur til hotel Sofitel ad Kongevejen (15 min til fods)

Onsdag den 7. september

8.00-08.30	Check ud
8.30	Afgang fra hotel Sofitel mod Chopin lufthavn (bus)
10.40	Afrejse Warszawa-Berlin med AB8213

Program for Beskæftigelsesudvalgets tur til Berlin d. 7. – 9. september 2016

Onsdag den 7. september

12.05	Ankomst til Berlin Tegel. Transport til Ambassaden
13.00-14.30	Arbejdsfrokost og briefing om den indenrigs- og arbejdsmarkedspolitiske situation i Tyskland ved ambassadør Friis Arne Petersen. Sted: Ambassaden, Rauchstraße 1, 10787 Berlin Sprog: Dansk

14.30-15.30	<p>Møde med Karl Brenke (DIW). DIW hører til de mest toneangivende økonomiske analyseinstitutter i Tyskland.</p> <p>Karl Brenke er en erfaring arbejdsmarkedsforsker og har været tilknyttet DIW siden 1985.</p> <p>Pt. er han tilknyttet DIW's bestyrelse. Karl Brenke vil give et indblik i tilstanden på det tyske arbejdsmarked, med særlig fokus på mindsteløn, kvinder på arbejdsmarkedet, og ungdomsledighed samt integration af flygtninge på arbejdsmarkedet.</p> <p>Sted: Ambassaden, Rauchstraße 1, 10787 Berlin Sprog: Tysk (simultantolkning)</p>
16.00	<p>Check-in på hotel.</p> <p>Sted: Hotel Crowne Plaza – Potsdamer Platz, Hallesche Str 10, 10963 Berlin</p>
18.00	<p>Afgang fra hotel til Ambassadørboligen.</p> <p>Sted: Hotel Crowne Plaza – Potsdamer Platz, Hallesche Str 10, 10963 Berlin</p>
18.30-21.00	<p>Middag i Ambassadørboligen med deltagelse af udvalget, ambassaden samt særligt indbudte gæster med viden om det tyske arbejdsmarked.</p> <p>Gæster vil være den dansktalende Werner Jann, der var medlem af den såkaldte Hartz-kommission, som stod bag anbefalingerne til de store tyske arbejdsmarkedsreformer i begyndelse af 00'erne; Claus Ruhe Madsen, formand for det tyske Handels- og Industri-kammer i Rostock; samt Lars Ekström, leder af Danske Banks afdeling i Hamborg.</p> <p>Sted: Ambassadørboligen, Podbielskiallee 34, 14195 Berlin-Dahlem Sprog: Dansk</p>
21.00	Afgang fra Ambassadørboligen i bus til hotellet

Torsdag den 8. september

	Morgenmad fra kl. 6.00
8.30	<p>Afgang fra hotellet til møder</p> <p>Sted: Hotel Crowne Plaza – Potsdamer Platz, Hallesche Str 10, 10963 Berlin</p>
9.00-10.30	Besøg på Siemens uddannelsescenter i Berlin . På uddannelsescentret, som huser 1.300 lærlinge og studerende,

	<p>vil Siemens give et indblik i erhvervsuddannelsessystemet i Tyskland samt hvordan de selv arbejder med de unge. Derefter vil give en rundvisning på centret, hvor de bl.a. vil fremvise forskellige projekter, som lærlingene på centret arbejder på.</p> <p>Sted: Nonnendammallee 104 Siemensstadt, 13629 Berlin Sprog: Tysk (simultantolkning)</p>
11.30-12.30	<p>Møde med Wolfgang Müller. Wolfgang Müller leder den tyske arbejdsmarkedsstyrelses repræsentation i Bruxelles. Han vil give et indblik i Arbejdsmarkedsstyrelsens beskæftigelsesindsats, med særlig fokus på ungdomsledighed, kvinder på arbejdsmarkedet, pensionsreform og mindsteløn.</p> <p>Sted: Regionaldirektion Berlin-Brandenburg, Friedrichstraße 34, 10969 Berlin Sprog: Tysk (simultantolkning)</p>
13.00-14.30	<p>Arbejdsfrokost på Ambassaden med Renate Hornung-Draus. Renate Hornung-Draus leder arbejdsgiverforeningens afdeling for EU og europæisk socialpolitik. Renate Hornung-Draus vil kunne give et indblik i arbejdsgiverforeningens syn på temaer som ungdomsledighed, kvinder på arbejdsmarkedet, mindsteløn og pensionsreform.</p> <p>Sted: Ambassaden, Rauchstraße 1, 10787 Berlin Sprog: Tysk (simultantolkning)</p>
15.00-16.00	<p>Møde med Prof. Michael Burda. Michael Burda er tilknyttet Humboldt Universitetet i Berlin og har forsket i Hartz-reformernes effekt på det tyske arbejdsmarked. Han vil berette om tilstanden på det tyske arbejdsmarked med udgangspunkt i de famøse Hartz-reformer.</p> <p>Sted: Ambassaden, Rauchstraße 1, 10787 Berlin Sprog: Tysk (simultantolkning)</p>
17.00-18.00	<p>Flodsejlad i Berlins historiske centrum.</p> <p>Sted: Afgang fra kanalen foran Marx Engels Forum, Karl-Liebknecht-Str. 10178 Berlin.</p>
19.30	<p>Restaurant Ständige Vertretung.</p> <p>Sted: Schiffbauerdamm 8, 10 117 Berlin-Mitte</p>

Fredag den 9. september

	Morgenmad fra kl. 6.00
--	------------------------

8.15-8.30	Check-ud af hotel
8.30	Afgang fra hotel til møder Sted: Hotel Crowne Plaza – Potsdamer Platz, Hallesche Str 10, 10963 Berlin
9.00-10.15	Møde med Forbundsdagens udvalg for beskæftigelse og socialpolitik. Sted: Deutscher Bundestag, Platz der Republik 1, 11011 Berlin, Paul-Löbe-Haus, Raum 4.200 Sprog: Tysk (simultantolkning).
10.15-11.30	Rundvisning i Forbundsdagen. Sted: Deutscher Bundestag, Platz der Republik 1, 11011 Berlin Sprog: Dansk
12.00-13.20	Besøg hos det tyske fagforbund (DGB) . Samtale med bl.a. viceformand Elke Hannack. Med til mødet vil desuden være Anja Weusthoff, afdelingsleder for kvinder, ligestilling og familiepolitik, samt Florian Haggemiller, afdelingsleder for ungdomspolitik. Elke Hannack og hendes kolleger vil kunne give et indblik i fagbevægelsens syn på temaer som ungdomsledighed, kvinder på arbejdsmarkedet, mindsteløn og pensionsreform. <i>Inkl. let forplejning.</i> Sted: Henriette-Herz-Platz 2, 10178 Berlin Sprog: Tysk (simultantolkning)
13.45-14.30	Møde med Jörg Asmussen . Jörg Asmussen har over en årrække beklædt en række vigtige politiske poster i Tyskland. Bl.a. senest som statssekretær (svarende til departementschef) i det tyske social- og beskæftigelsesministerium. Tidligere var han direktionsmedlem i ECB og statssekretær i det tyske finansministerium. Asmussen har med sin erfaring fra både det finans- og beskæftigelsespolitiske område stor indsigt i tysk politik, herunder beskæftigelsespolitikken. Sted: Ambassaden, Rauchstraße 1, 10787 Berlin Sprog: Tysk (simultantolkning)
14.30	Transport til Berlin Tegel.
16.25	Afrejse Berlin-København.
17.20	Ankomst til København